

Singsås fjellstyre

Svartøya 19a

7290 Støren

Mob. 99554891

E-post;singsas@fjellstyrene.no

Støren 30.08-2020

Samsjøen- revisjon av konsesjonsbestemmelsene- uttalelse fra Singsås fjellstyre.

Saksopplysninger/ bakgrunn:

Singsås fjellstyre skrev 30.05.11: "Singsås fjellstyre har registrert at konsesjonsbestemmelsene for Samsjøen skal kunne revideres i 2012. Fjellstyret har i årenes løp fått flere henvendelser vedr. den lave vannstanden som har preget Samsjøen i sommerhalvåret. Kopi av brev fra Tore Johnsen, Trondheim, følger vedlagt. Fjellstyret deler denne bekymringen med tanke på blant annet fiskebestanden. Samsjøen har vært kjent for sin stedeagne og særpregete ørretbestand og også røyebestand som etablerte seg i sjøen etter kraftutbyggingen. År etter år med svært lav vannstand har naturlig nok innvirkning på livet i sjøen og strandsonen. Med bakgrunn i bl.a. Naturmangfoldloven er det viktig å ta opp denne problemstillingen, hvor målet må være å ha en vannstand som ikke forringer livsvilkårene for faunaen knyttet til sjøen. Singsås fjellstyre ber kommunen, som rette organ, følge opp denne saken som rette instans, og imøteser et svar."

Nevnte brev fra Tore Johnsen til Singsås fjellstyre, datert 28.11.10, lyder slik:

"Samsjøens ørretbestand : Samsjøen hadde en gang en av Trøndelags beste ørretbestander, men i de siste 45 år har vi sett en markert nedgang både i størrelse, kvalitet og antall! Dette skyldes Trønder Energi's store årlige nedtappinger av vannet, ørreten lever som kjent av bunndyr i strandsonen. Konsesjonsbestemmelsen tillater en uttapping på hele 13,4 m, og verken bunndyr eller ørret lever på tørt land. I konsesjonsbestemmelsenes pkt 25 påhviler det konsesjonshaveren å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter. Vi konstaterer at konsesjonshaveren har styrt etter profitt, uten å tenke på skadene på vannfauna i strandsonen og ørretbestanden. For å gi dyre- og plante livet rimeligere levevilkår må forslagsvis vannstanden holdes på et jevnere nivå, for eksempel 1 meter under topp demning, og ikke tillates nedtappet mer enn 2 meter. I dag produseres det meste av kraften når sjøen er mye nedtappet. Dersom turbinene ved Sama Kraftverk kjøres på den "øverste meteren" i magasinet vil Trønder Energi, på grunn av maksimal fallhøyde, oppnå en betydelig høyere el-produksjon! Reguleringskonsesjonen er gitt i 1962, en tid med vesentlig mindre fokus på miljø enn i dag. Teknisk utvikling og forståelsen for miljø har endret seg enormt siden den tid og samkjøring av kraftproduksjon med andre områder og land er i kontinuerlig utvikling. Alt dette tilsier at konsesjonsbestemmelsene med manøvreringsreglement må revideres. Konsesjonen er gitt på evig tid og kan endres første gang etter 50 år, det vil si i 2012. Det er nå vi har en gylden anledning til å gi Samsjøens fauna bedre kår!"

Ut fra dette innspillet fra Singsås fjellstyre, ber Midtre Gauldal kommune NVE revidere konsesjonsvilkårene for regulering av Samsjøen i Lundesokna, med spesielt fokus på høyeste og laveste regulerte vannstand og disses virkning på fiskebestanden og bunndyrfaunaen i sjøen. Dette fra utvalg for næring, plan og miljø datert - 29.05.2012.

Dette er bakgrunnen for Singsås fjellstyres initiativ til at konsesjonsbestemmelsene for Samsjøen og vassdrag som påvirker Samsjøen blir vurdert og revidert nå etter 50 år.

Singsås fjellstyre

Svartøya 19a

7290 Støren

Mob. 99554891

E-post;singsas@fjellstyrene.no

Utdrag fra Midtre Gauldal kommunes saksopplysninger ang Samsjøen spesielt:

Sjøen er et populært utfartsområde og har egen hytteforening med ca. 50 medlemmer. I 2008 ble Samsjøen Naturreservat opprettet. Formålet med naturreservatet er å bevare et tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området inngår i det boreale taigaelementet og er verdifullt ved å være et relativt stort naturskogområde med god kontinuitet i skogbildet.

Naturreservatet er direkte berørt av reguleringen ved at Roppa og andre tilliggende gytebekker har betydelig redusert funksjon ved lav vannstand sommer og høst. Behov for fisketrapp i Roppa og høyere sommervannstand er dokumentert i fiskeundersøkelsene i 2017 (NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk rapport 2018-1). «Fiskebestanden i Samsjøen fremstår som mer påvirket av vassdragsreguleringen. Dette skyldes reguleringen av vannstanden i innsjøen og overføringen av røye fra Holtsjøen på 60-tallet. Ørretbestanden ser ut til å ha gått tilbake etter reguleringene, og Samsjøen har i dag en tynn bestand av ørret. Røyebestanden i Samsjøen ser ut til å være tynnere enn i Holtsjøen, og røya i Samsjøen har høyere gjennomsnittsvekt, bedre vekst og senere kjønnsmodning enn røya i Holtsjøen.

Bunndyrproduksjonen i Samsjøen er negativt påvirket av reguleringen gjennom utvasking og frost/erosjon i strandsona samt gjennom reduksjon av vanndekte arealer på grunn av nedtapping og variasjoner i vannstanden om sommeren. Dette kan også virke negativt inn på utøvelsen av fiske (båttutlegg etc.). For å redusere negative miljøeffekter av reguleringen tilrå vi derfor at det innføres sommervannstand.

Roppa framstår som den klart største og viktigste gyteelva for ørret i Samsjøen. Her bør det bygges fisketrapp, eventuelt sprenges ut trapper/høler i berget slik at gytefisk får tilgang til elva selv om vannstanden i Samsjøen er under HRV. Vi foreslår ikke tiltak i resterende elver/bekker.» Fiskeundersøkelsen er i tråd med observasjonene til Tore Johnsen i brev av 2010 til Singsås fjellstyre «Samsjøen hadde en gang en av Trøndelags beste ørretbestander, men i de siste 45 år har vi sett en markert nedgang både i størrelse, kvalitet og antall!» og «For å gi dyre- og plantefauna rimeligere levevilkår må forslagsvis vannstanden holdes på et jevnere nivå, for eksempel 1 meter under topp demning, og ikke tillates nedtappet mer enn 2 meter.» Gytetiden for ørret er oftest i september–oktober, men kan foregå senere. Ørreten gyter i bekk/elv, unntaksvis i sjø.

Gytetiden for røye er september–november og den gyter i sjøen, oftest på dyp på mellom 0,5m til 15m.

Unntaksvis gyter røye i bekk/elv.

Singsås fjellstyre

Svartøya 19a

7290 Støren

Mob. 99554891

E-post;singsas@fjellstyrene.no

Vurdering som de viktigste punkt for Singsås fjellstyre:

1. Alle fem konsesjonene, inkludert de fra 1962, 1966 og 1974 må gjennomgås med hensyn til minstevannføring, andre vannføringsrestriksjoner og magasinrestriksjoner.

2. Spesielt for Samsjøen:

- Minste sommervannstand 485,2m innføres fra 1.juli til 1.november.
- Effektiv fiskevandningsvei til Roppa skal bygges.
- Kunstig bekk fra Storburusjøens overføringstunell ved Fjesetvollen restaureres som gytebekk.
- Krav om utsetting av fisk som tiltak for bedre fiskebestanden fram til gyte og oppvekstsvilkår for fisk er gode igjen.
- Opparbeiding av 2-3 plasser for utsetting av båt (i samråd med berørte parter)

Ved god vannstand under gyting vil trolig Nognilda, Langbekken og Gauldalsbekken ha en viss gyting uten kunstige tiltak.

Singsås fjellstyre er svært glad for at Midtre Gauldal kommune, grunneiere / grunneierlag, hytteforeninger, fylkeskommune, fylkesmann og andre fagmiljø støtter Singsås fjellstyre i sitt engasjement for å få konsesjonsvilkårene revidert.

Fjellstyret som administrerer mye av rettighetene rundt Samsjøen ang fiske, jakt, friluftsliv, beiting og setring er avhengig av at reguleringen av Samsjøen og dens påvirkede areal er et intakt naturmiljø. Dette gir god naturlig produksjon av høstbare arter, gode mulighet for allmenhet og friluftsliv, samt trivsel for alle som bruker området.

Vi ber konsesjonsmyndighet ta innspillene på største alvor.

Med hilsen
For Singsås fjellstyre

Ståle Solem
Fjelloppsyn/Daglig leder